

Bijdrage van Bert Otten aan Rondetafelgesprek sociale ondernemingen Vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat 25 april 2018

Introductie Bert Otten

Wethouder van 2002-2010 in Hengelo. Bestuurlijk trekker van het 'sociale economie-programma' in Hengelo, waar o.a. H164, het ondernemerscentrum voor sociale economie, is uit ontstaan. Thans werkzaam als senior-adviseur bij Radar Advies waar ik me bezighoud met onderzoek en advies op het terrein van sociaal ondernemerschap.

b.otten@radaradvies.nl

Aanbevelingen voor het stimuleren van sociaal ondernemerschap in Nederland

1. Naar een rechtsvorm voor sociale ondernemingen

Diverse EU-lidstaten hebben een speciale rechtsvorm geïntroduceerd voor sociale ondernemingen dan wel (een) bestaande rechtsvorm(en) geschikt gemaakt voor sociale ondernemingen.

Voor herkenning, erkenning, een gericht stimuleringsbeleid en financiering van sociale ondernemingen is een speciale rechtsvorm wenselijk. Hiervoor zijn diverse varianten mogelijk. Van een coöperatieve rechtsvorm, een vennootschapsvorm of een juridisch label zoals in bijvoorbeeld België, Slovenië, Finland en Denemarken.

2. Nieuwe Aanbestedingswet: kansen worden niet benut

Sinds 2016 is de nieuwe Aanbestedingswet van kracht waarin de mogelijkheid is opgenomen om opdrachten voor te behouden aan sociale ondernemingen waarvan 30% van de werknemers bestaat uit *gehandicapten of kansarmen* (artikel 2.82). Signalen uit de praktijk geven aan dat bij gemeenten en andere overheden nog veel onbekendheid bestaat over de mogelijkheden van de nieuwe Aanbestedingswet voor sociale ondernemingen. Verder is er discussie over de definitie wat een sociale onderneming is en hoe het werknemersbegrip uitgelegd moet worden (wel of niet meetellen van gedetacheerden). Voorlichting en verduidelijking is dus wenselijk. De SER kan in zijn nog te formuleren advies over sociale ondernemingen en re-integratie hier nadere aanbevelingen voor doen.

3. Versterk de samenwerking tussen EZK en SZW

Binnen gemeenten zien we dat de beleidsvelden van EZ en Werk & Inkomen steeds meer en beter op elkaar afgestemd worden. Echter op landelijk niveau is deze samenwerking nog onvoldoende zichtbaar. Sociaal ondernemen vraagt om een integrale aanpak vanuit alle bestuurslagen. Ook provincies kunnen een flinke impuls geven aan sociaal ondernemerschap als onderdeel van hun taak om de

regionale economie te bevorderen. Verschillende provincies geven hier al invulling aan.

4. Impuls voor samenwerking tussen gemeenten en sociale ondernemingen

Mede in het licht van de decentralisaties in het sociaal domein kunnen gemeenten en sociale ondernemingen veel voor elkaar betekenen. Hoewel er zeker goede voorbeelden zijn, valt in de praktijk de samenwerking tussen gemeenten en sociale ondernemingen tegen. Recent onderzoek van PwC geeft aan dat sociale ondernemingen vaak geconfronteerd worden met vele loketten binnen gemeenten. Naast het ontbreken van een goed accountschap en een aantrekkelijk ecosysteem voor sociale ondernemingen, wordt vaak onvoldoende rekening gehouden met de bijzondere positie en doelen van een sociale onderneming met name in het inkoopbeleid. De Rijksoverheid zou samen met de VNG een stimuleringsprogramma voor gemeenten kunnen ontwikkelen.

5. Versterken van professionalisering en de kennisinfrastructuur

Veel sociale ondernemers ondervinden knelpunten in de groeifase. Een toegankelijk regionaal stelsel voor professionalisering van bedrijfsvoering en ondernemersvaardigheden is van belang voor verdere groei van sociaal ondernemerschap. Verder zien we dat nogal wat kennisinstituten zich richten op het thema sociaal ondernemen. Echter in tegenstelling tot andere EU-lidstaten is kennis nog in onvoldoende mate gebundeld en toegankelijk. Ook kan meer aandacht worden besteed aan sociaal ondernemerschap in het onderwijs. Van belang is dat de kennis bij overheden en bedrijfsleven over de mogelijkheden van sociaal ondernemen vergroot worden. Samen met het ministerie van OCW kan hier een programma voor worden ontwikkeld.